

Društvo slovenskih književnih prevajalcev
podeljuje

SOVRETOVO NAGRADO za leto 2024

prevajalki **ANI BARIČ MODER**

za prevod dela

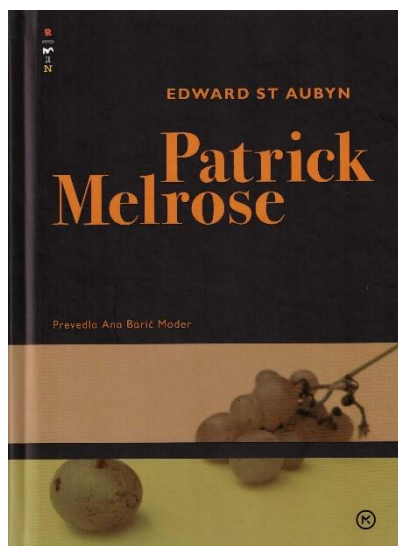
***Patrick Melrose 4 in 5 (Materino mleko in Končno)* Edwarda St Aubyna**
(Mladinska knjiga, 2023).

***Utemeljitev komisije za Sovretovo nagrado pri DSKP v sestavi Jernej Županič (predsednik),
Nina Gostiša, Marjanca Mihelič, Veronika Simoniti in Katja Zakrajšek***

Ana Barič Moder (1979), prevajalka iz francoščine in angleščine, je doslej že prejela nagrado Radojke Vrančič za mlado prevajalko, in sicer leta 2012, za prevod *Modrih cvetk* Raymonda Queneauja, ter Nodierovo nagrado za *Priročnik za izgnance* Veliborja Čolića, poznamo pa jo tudi po odličnih prevodih za otroke – tu morda omenimo le Roalda Dahla –, ki so, na našo bralsko srečo, a morda na prevajalkino žalost, izšli, še preden je DSKP začelo podeljevati nagrado Vasje Cerarja.

Čeprav je romaneskna serija *Patrick Melrose* angleškega avtorja Edwarda St Aubyna daleč od Dahlove velikanščine, kakor tudi od oulipojevskih cvetk, pa ima z njimi vendarle nekaj skupnega: veselje do besedotvorja, do besednih iger in raznovrstnih samonanašalnih postopkov – in to so, če sodimo po njenih prejšnjih prevodih, seveda pa tudi po pričujočem, očitno problemi, za spopad s katerimi je Ana Barič Moder še posebej dobro opremljena.

Oba romana o Patricku Melrosu, ki ju je poslovenila nagrajenka, sta bogato metajezikovna, pripovedovalec in liki v njiju se nenehno posvečajo besedam, ki jih uporabljajo, o besedah in izrazih se pogovarjajo, jih analizirajo in postavljajo v nove lege ter se z njimi igrajo. Ohranjanje takšnih besednih iger oziroma celotne metajezikovne ravni v prevodu je izjemno težka naloga, ki pa jo prevajalka odlično opravi, ne da bi pri tem trpela druga, komunikativna plat besedila, ki je v tem primeru hkrati polna humorja in (samo)ironije. Prevajalka tako drži ravnotežje med visoko intelektualnostjo besedila, ki se nenehno zaveda samega sebe, in njegovo lahkotnostjo, stilistično eleganco. Ana Barič Moder besedne igre ipd. ohranja, kjer je to le mogoče, in tekst mestoma korenito

preuredi, da funkcionirajo na približno enak način kot v izvirniku, po drugi strani pa se, zavedajoč se, da učinek tovrstnih izraznih sredstev v prevodu (skoraj) nikoli ne more biti povsem enak kot v izvirniku, ne boji zgrabit ludistične priložnosti, kadar se ponudi, in tako dobimo mesta, ki se v prevodu – kot se redko, a včasih vendarle zgodi – berejo bolje kot v originalu.

Prevajalki vseskozi uspeva ohranjati naraven jezik – prevod se bere, kot bi šlo za izvirno slovensko delo –, kar je bila v tem primeru bržkone še posebej težka naloga, saj gre za prevod dela, ki že v izvirniku hodi po tanki meji med intelektualno in slogovno izpiljenostjo oziroma bravuroznostjo na eni ter nabuhlostjo na drugi strani; za prevod torej, ki bi v rokah manj večšega prevajalca gotovo deloval papirnato. Naravnost prevodnega teksta Ana Barič Moder ohranja s številnimi postopki, mdr. s spretno občasno uporabo pogovornega namesto knjižnega jezika, pri čemer so neknjižne besede brezšivno vpletene v preostanek teksta in ne kličejo po pozornosti – kadar ni ta seveda zaslužena iz kakega drugega razloga –, kot tudi z uporabo prevajalskih rešitev, ki niso vedno tiste najbolj enostavne in najbolj pričakovane, temveč si kdaj pa kdaj dopustijo več svobode in kakšno mesto nekoliko bolj obarvajo, oživijo ali konkretizirajo ter tako kompenzirajo neizogibno izgubo kolorita na kakšnem drugem mestu.

Čeprav sta četrty in peti roman sage o Patricku Melrosu slogovno precej enotna oziroma enovita, je morala prevajalka pri svojem delu vendarle preigrati nemalo jezikovnih registrov – od brzostrelnih jedko-humornih dialogov in otroškega govora prek opisov halucinatornih pokrajin in časov do pravniškega žargona in filozofske razprave –, kar je v vsakem primeru storila uspešno, gladko in, kjer je bilo to relevantno, terminološko natančno.

Zadnja dva dela znamenite serije je Ana Barič Moder »podedovala« po velikem in prezgodaj umrlim predhodniku Urošu Kalčiču, prav tako Sovretovem nagrajencu; breme pričakovanj ob tem gotovo ni bilo lahko, a prevajalka se je izkazala za več kot doraslo nalogi in je uspešno stopila v velike čevlje starejšega kolega.

Ana Barič Moder je s prevodom zadnjih dveh romanov serije *Patrick Melrose* opravila veliko delo, se uspešno spopadla s tekstom, ki morda na prvi pogled ne deluje pretirano zapleteno

– gre pač za sodobno besedilo, ki ni pretirano terminološko specifično –, a skriva v sebi zato le še toliko več pasti, ki se jim je morala prevajalka izogniti ter jih po drugi strani enako grenko-sladke ali zgolj grenke ali zgolj sladke nastaviti slovenskemu bralcu.

Zaradi vsega povedanega – kot tudi zaradi razmišljanj, ki jih tu nismo mogli navesti, in nepreštevni konkretni primeri prevodnih rešitev – je Komisija Ani Barič Moder prisodila Sovretovo nagrado 2024.

Fotografiji: zasebni arhiv in založba Mladinska knjiga